

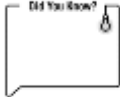

LAAT JE STEM HOREN!

HANLEIDING

Praktische Fiche

	Doelgroep	BUSO (OV3, met aanpassingen OV2) OKAN Vergelijkbaar met einde laere school/ begin secundair
	Aantal	1 of 2 klasgroepen
	Duur	Het lessenpakket is onderverdeeld in 4 lesonderdelen. De duur van die lesonderdelen is sterk afhankelijk van de groep leerlingen.
	kort beschrijving	In dit lessenpakket leren de leerlingen wat een maatschappij is. Daarnaast vormen ze hun eigen visie over welke beslissingen er binnen onze maatschappij zouden moeten genomen worden. Die visie verwerken ze tot een creatief werkstuk dat ze tijdens een slotmoment presenteren aan een gemeenteraadslid.
	Leerdoelen	Het lessenpakket focust op burgerschapsvaardigheden.
	Materiaal	Naargelang de ideeën van je leerlingen verschilt het materiaal dat de school zelf nog moet voorzien.
	Te gebruiken documenten	Bijlagen

Beste leerkracht,

Onderstaand lessenpakket kwam tot stand naar aanleiding van twee onderbenutte kansen die opgemerkt werden door het BELvue museum.

- Na het voeren van gesprekken met verschillende leerkrachten werkzaam in het secundair buitengewoon onderwijs, merkten we op dat er voor hun leerlingen slechts een zeer klein aanbod was aan workshops en activiteiten die aansluiten bij het thema burgerschap. Desondanks merkten we op dat er veel gedreven leerkrachten zijn die het wel belangrijk vinden aan dit thema te werken. Uit die gesprekken bleek ook dat er bij OKAN-leerlingen veel vraag is naar lesmateriaal rond dat onderwerp.
- Daarnaast merkten we ook op dat in de vele workshops die er bestaan rond het thema burgerschap voor andere doelgroepen, ook binnen het BELvue museum zelf, vaak zeer veel interessante meningen en visies naar boven komen wanneer jongeren spreken over de manier waarop ze naar de wereld kijken. We merken echter op dat die meningen slechts zelden de weg vinden naar beleidsmakers. We merken dat de jongeren van vandaag een steeds meer uitgesproken mening vormen over onze maatschappij, terwijl ze tegelijk het gevoel hebben dat er niet naar hen geluisterd wordt.

Om die reden werd een lessenpakket uitgewerkt waarmee leerkrachten aan de slag kunnen. In dit lessenpakket krijgen je leerlingen de kans om te leren wat een maatschappij is en wat voor soort beslissingen we binnen een maatschappij maken om goed samen te kunnen leven en wie die beslissingen maakt. Daarnaast krijgen de leerlingen de kans om hun eigen mening en visie te vormen over wat er zou moeten veranderen binnen die maatschappij. Ze geven op een creatieve manier vorm aan hun stem, aan de ideeën waarvan ze zouden willen dat er naar hen geluisterd werd. Als belangrijk slotmoment krijgen de leerlingen de kans om hun werk en hun stem voor te stellen aan een gemeenteraadslid.

In dit lessenpakket worden zo veel mogelijk tips gegeven om het project in goede banen te leiden. We kozen er bewust voor om dit project aan te bieden als een lessenpakket waar de leerkracht zelf mee aan de slag kan en niet als een workshop geleid door animatoren van het BELvue museum. We kozen daarvoor omdat in het onderwijs (en zeker binnen BUSO en OKAN) er een zeer grote diversiteit is. Er is dan ook niemand beter geschikt om in te schatten welke manier van werken het beste werkt voor de leerlingen van een bepaalde klasgroep dan de leerkracht zelf. We kunnen je dan ook alleen maar

aanmoedigen en stimuleren om de inhoud van dit lessenpakket in te vullen op een manier die het best bij jou leerlingen past. Je kan dit lessenpakket zien als een schets. Voel je vrij om de lijnen die wij voor je schetsten uit te gommen, aan te passen of sterker te benadrukken.

De leerlingen leren: wat een maatschappij is en waarom het belangrijk is dat we als maatschappij bepaalde beslissingen maken ; een aantal belangrijke actuele **maatschappelijke thema's**. De leerlingen denken na over welke beslissingen hun school **maakt omtrent die thema's**. Ze vormen een eigen mening over welke beslissingen de school en de maatschappij in haar geheel zouden moeten maken binnen die **maatschappelijke thema's**. Ze n geven hun eigen mening op een creatieve manier vorm.

Het slotmoment van dit traject is een zeer belangrijk element. Het is dat slotmoment dat de leerlingen een gevoel van volbrenging kan geven. Het opkomen voor je mening staat dan ook centraal in het doel van dit traject. Voordat je begint dit lessenpakket in de klas te gebruiken, zal je dus een aantal voorbereidingen moeten treffen om dat slotmoment te laten plaatsvinden.

Je zal contact moeten opnemen met een gemeenteraadslid. De contactgegevens van de gemeenteraadsleden in je gemeente zouden makkelijk te vinden moeten zijn op de website van de gemeente. Je kan hen vertellen dat je met je leerlingen een lestraject wil opstarten omtrent het opkomen voor je stem. Vertel dat je dat traject graag wil afsluiten met een slotmoment waarbij de leerlingen een persoonlijke creatieve voorstelling van hun visie op de maatschappij aan een gemeenteraadslid kunnen voorstellen.

Het is hierbij belangrijk te weten of dit moment zal plaatsvinden in het gemeentehuis of op school. Indien mogelijk kan het voor de leerlingen zeer interessant zijn om het gemeenteraadslid in het gemeentehuis te ontmoeten. Dat voelt plechtiger aan en bovendien kunnen de leerlingen met het gemeenteraadslid in gesprek gaan waar vele beslissingen ook effectief genomen worden. Als dat niet mogelijk is, of als een verplaatsing voor jou leerlingen niet evident is, kan je het gemeenteraadslid ook uitnodigen op jullie school. Het voordeel is dat je dan de school kan inkleden op de manier waarop je zelf wil: misschien kan je wel een rode loper uitrollen, ballonnen plaatsen, een **podium voorzien...** **Als je het slotmoment nog wat meer in de verf wil zetten en spectaculairder wil maken**, zou je ook de lokale pers kunnen contacteren. Zij staan vaak te springen om over interessante gebeurtenissen zoals dit binnen hun gemeente te kunnen rapporteren.

Lesonderdeel 1: De school als maatschappij

In deze les leren leerlingen dat je om samen te leven met een grote groep mensen beslissingen moet maken over de manier waarop je dat goed laat verlopen. Ze bouwen hun school na met **beslissingen die de school omtrent maatschappelijke thema's maakte als bouwstenen**. Tenslotte denken ze na over hoe ze de school zouden kunnen veranderen om er een betere school van te maken.

Leerdoelen

- De leerlingen maken kennis met de idee van een maatschappij.
- De leerlingen leren dat er bepaalde keuzes worden gemaakt om een maatschappij vorm te geven.
- De leerlingen leren dat bepaalde personen meer over die keuzes kunnen beslissen dan anderen.
- **De leerlingen maken kennis met maatschappelijke thema's die vertaald zijn naar een deel van hun eigen leefwereld: de schoolcontext.**
- De leerlingen identificeren maatschappelijke keuzes en werpen er een kritische blik op.
- De leerlingen leren hun eigen maatschappelijke mening te verwoorden.

Benodigheden

- Bijlage 1: Sjabloon schoolgebouw
- **Bijlage 2: Foto's school**

Voorbereiding

Print beide bijlagen twee keer af. Knip de foto's uit bijlage 2 uit. Geef het sjabloon van het schoolgebouw een centrale plaats in de klas. Afhankelijk van je groep leerlingen kan je de foto's ook naast het sjabloon plaatsen om hun interesse te wekken. Indien je denkt dat dit voor te veel afleiding zou zorgen, kan je deze later introduceren.

Start van lesonderdeel 1

- Vertel de leerlingen in woorden die voor hen te begrijpen zijn wat ze deze les zullen leren.
- Vertrek vanuit het principe van samenleven met een grote groep mensen. Vraag hen hoe het kan dat dat meestal goed loopt? Hoe het komt dat de leerlingen samen een klasgroep vormen zonder voortdurend ruzie met elkaar te maken?
- Vertel hen dat als je in groep samenleeft, het belangrijk is dat er beslist wordt over bepaalde regels. Sommige van die regels worden heel duidelijk gezegd: iedereen weet dat je niet mag praten met elkaar als de leerkracht uitleg aan het geven is. Andere regels worden nooit verteld, maar dit weet wel iedereen: als je honger hebt, neem je geen stuk fruit uit de boekentas van een klasgenoot.
- Leg uit dat jullie samen een puzzel gaan maken van de school met beslissingen die er genomen werden om mensen goed te kunnen laten samenleven. Daarna, als de puzzel af is, mogen zij de baas worden van een nieuwe school en zelf kiezen hoe de beste school eruit zou zien.

Stap 1 'Nabouwen van de school'

In dit onderdeel maken de leerlingen een beeld dat hun school representeert aan de hand van foto's die met een school te maken hebben. Aan de hand van de foto's gaan de leerlingen nadenken over de beslissingen en maatschappelijke thema's die in hun school aanwezig zijn.

Benodigdheden

- Bijlage 1: Sjabloon school
- **Bijlage 2: Foto's school**

Uitvoering

- Om een school zo te bouwen dat iedereen er goed kan samenleven moeten beslissingen gemaakt worden. Welke beslissingen maakte jullie school?
- Op het sjabloon staan **verschillende klaslokalen waar foto's in geplaatst kunnen worden**. Elk plaatsje heeft zijn eigen kleur die overeenkomt met een maatschappelijk thema. **Op die manier moeten de leerlingen over verschillende thema's nadenken.**
- Afhankelijk van je groep kan je ervoor kiezen om deze opdracht klassikaal uit te voeren. In dit geval bouw je de school thema per thema. Je start bijvoorbeeld met het thema milieu en laat de hele klas samen nadenken wat de school omtrent dat thema doet.
- Een andere mogelijkheid is om de leerlingen onder te verdelen in groepjes. Elk groepje krijgt een bepaald maatschappelijk thema toegewezen en mag eerst onderling overleggen. Wanneer de groepjes genoeg tijd kregen om beslissingen die de school gemaakt heeft te identificeren, vertellen ze klassikaal aan elkaar wat ze gevonden hebben.
- De leerlingen moeten elke foto proberen te verbinden met een maatschappelijk thema en het op een passende plaats op het sjabloon leggen. Daarnaast moeten ze nadenken welke beslissingen de school maakte. De drankautomaat zou je bijvoorbeeld aan het thema milieu kunnen koppelen als de school de beslissing maakte geen plastic verpakkingen te verkopen. Maar je zou hem evengoed bij gezondheid kunnen plaatsen als de school ervoor koos om geen frisdrank te verkopen.
- Laat zo veel mogelijk van de ideeën vanuit de leerlingen komen. Om een aanzet te geven is het echter altijd handig als je zelf al wat ideeën vormt voor de aanvang van het lesmoment. Denk bij elke foto al eens na waar jij het op het sjabloon zou plaatsen en welke beslissingen de school maakte.
- Let erop dat het belangrijk is dat de leerlingen beslissingen kunnen aanhalen die ze als goed ondervinden, maar ook dingen die ze als minder goed beschouwen. Ze kunnen bijvoorbeeld ook de speelplaats bij gezondheid leggen en zeggen dat ze het jammer vinden dat er geen voetbalplein aanwezig is.
- **Je eindigt na dit onderdeel met een sjabloon gevuld met foto's met maatschappelijke beslissingen die jullie school gemaakt heeft.**

Verwerking

Overloop samen met de leerlingen **de foto's die ze plaatsten. Laat waar mogelijk de leerlingen vertellen waarom ze die foto aan dat thema gekoppeld hebben.** Als je in groepjes gewerkt hebt, **kan je de andere leerlingen vragen of de foto ook nog aan andere thema's gekoppeld zou kunnen worden.** Je kan ook vragen of de leerlingen aan andere beslissingen kunnen denken die bij de foto passen. Sta met de leerlingen stil hoe het komt dat jullie school die beslissingen maakte. Is dat vanzelf zo gekomen? Wie heeft beslist dat het zo is? Kan iedereen zomaar beslissen dat ze het anders willen? Zo leren de leerlingen dat er bepaalde mensen zijn die beslissingen nemen. Je kan hier ook de link leggen met de leerlingenraad. Hoewel vaak anderen de beslissingen nemen, zijn er wel mogelijkheden tot inspraak.

Stap 2: 'Bouwen van een droomschool'

De leerlingen bouwen een nieuwe school. Deze keer bouwen ze niet hun eigen school na, maar de beste school die ze kunnen bedenken. Nadien staan ze stil bij hoe die droomschool verschilt van de eigen school.

Benodigdheden

- Bijlage 1 'Sjabloon school'
- Bijlage 2 'Foto's school'

Voorbereiding

- Plaats naast de nagebouwde school een nieuw sjabloon met de foto's ernaast.

Uitvoering

- Vertel de leerlingen dat zij de baas worden van een gloednieuwe school. De leerlingen zijn deze keer degenen die alle beslissingen mogen maken.
- Voer het spel opnieuw uit in groep of in kleine groepjes afhankelijk van wat het beste is voor jouw groep leerlingen.
- **Laat de leerlingen opnieuw de foto's koppelen aan een maatschappelijk thema. Laat hen bij de foto's beslissingen verzinnen die een school zou kunnen maken. De beslissingen hoeven deze keer niet aanwezig zijn in de school.** In plaats daarvan bedenken de leerlingen nu hoe hun droomschool er zou uitzien. Ze zouden bijvoorbeeld de speelplaats bij media kunnen leggen omdat ze zouden willen dat gsm-gebruik toegestaan zou zijn als dat nu niet het geval is.

Verwerking

Overloop samen met de leerlingen hoe hun droomschool eruit ziet. Verschilt die droomschool veel van jullie echte school? Waar zijn er verschillen? Welke dingen zou jullie school ook echt kunnen veranderen?

Leg de leerlingen uit dat we in ons land recht op vrijmeningsuiting hebben. Dat wil zeggen dat iedereen een eigen mening mag hebben en die ook luidop mag zeggen. Je kan daardoor zelf die beslissingen niet zomaar veranderen, maar je kan wel een invloed hebben op de mensen die de beslissingen maken. Opnieuw kan je hier de link leggen met de leerlingenraad.

Lesonderdeel 2: Democracy

In dit lesonderdeel vormen de leerlingen eigen **meningen over belangrijke thema's aanwezig in onze maatschappij**. Ze denken na over hoe zij hun stad vorm zouden geven en welke beslissingen zij graag zouden maken als ze het voor het zeggen hadden. Ze doen dat door zelf een stad te bouwen.

Leerdoelen

- De leerlingen vormen eigen maatschappelijke meningen.
- De leerlingen voeren discussie aan de hand van zelfgevormde argumenten.

Benodigheden

- Bijlage 3 'Lijst met maatschappelijke thema's'
- Bijlage 4 'Kaartjes met symbolen rollen'
- Bijlage 5 'Partijprogramma'
- Bijlage 6 'Gebouwen'
- Bijlage 7 'Elementen om een plattegrond van een stad te maken'
- Bijlage 8 'De kaartjes met de maatschappelijke thema's'

Voorbereiding

Print bijlage 3, 4 en 5 één keer af per groepje. Print bijlage 6 één keer af, knip de huisjes uit, vouw ze en plak ze vast. Print bijlage 7 af in 4 exemplaren zodat er voldoende elementen zijn om een plattegrond mee te maken. Print bijlage 8 één keer af per leerling.

Start van lesonderdeel 2

- Verdeel de leerlingen in groepjes van 3 of 4.
- Vertel de leerlingen in woorden die voor hen te begrijpen zijn wat ze deze les zullen leren en vat samen hoe het lesmoment zal verlopen.

Stap 1 'Persoonlijke maatschappelijke thema's'

In dit onderdeel denken de leerlingen na over welke maatschappelijke thema's zij persoonlijk belangrijk vinden.

Benodigheden

- Bijlage 3 'Lijst met maatschappelijke thema's'
- Bijlage 8 'De kaartjes met de maatschappelijke thema's'

Uitvoering

- Geef iedere groep de lijst met maatschappelijke thema's en iedere leerling het blad met de kaartjes van de maatschappelijke thema's
- Overloop indien nodig de verschillende maatschappelijke thema's opnieuw zodat de leerlingen weten waar ze over gaan. Ze zouden reeds kennis moeten gemaakt hebben met de thema's in lesmoment 1 en kunnen de lijst van de thema's gebruiken als geheugensteun

- De leerlingen moeten individueel nadenken over welke twee maatschappelijk thema's zij het belangrijkste vinden. Als zij morgen alle beslissingen in jullie gemeente mochten maken, waar zouden zij dan het meeste aandacht aan schenken?
- Geef hen even de tijd om hier over na te denken. Het is belangrijk dat de leerlingen hier een persoonlijke keuze maken en dus niet overleggen met hun medeleerlingen.
- De leerlingen knippen de kaartjes van hun twee **gekozen maatschappelijke thema's** uit en houden die bij.

Stap 2 'Gemeenschappelijke maatschappelijke thema's'

In dit onderdeel discussiëren de leerlingen met hun medeleerlingen over hun persoonlijk gekozen maatschappelijke thema's. Ze proberen elkaar van het belang van hun thema's te overtuigen. Ze komen samen tot één thema dat zij als groep het belangrijkste vinden.

Benodigdheden

- Bijlage 3 'Lijst met maatschappelijke thema's'
- Bijlage 8 'De kaartjes met de maatschappelijke thema's'

Uitvoering

- De leerlingen vertellen nu aan de medeleerlingen in hun groepje welke twee thema's zij gekozen hebben en leggen hun kaartjes in het midden van de tafel. Ze leggen ook aan elkaar uit waarom ze die maatschappelijke thema's het belangrijkste vinden.
- De leerlingen kiezen nu samen één maatschappelijk thema dat zij als groep het belangrijkste vinden. Ze kunnen de kaartjes in het midden van de tafel gebruiken om sneller te zien welke thema's meer werden gekozen dan anderen. Ze kunnen de lijst met de thema's gebruiken als geheugensteun.
- Stimuleer de leerlingen echter wel om met elkaar in discussie te gaan en niet enkel te tellen welk thema het meest voorkomt. Als er bijvoorbeeld maar één kaartje milieu op de tafel ligt, kan die leerling de anderen er misschien toch nog van overtuigen dat dit thema echt wel het belangrijkste is.
- Ga rond bij de verschillende groepen en stel vragen wanneer het gesprek stil lijkt te vallen. Vraag hen bijvoorbeeld waarom ze een bepaald thema kiezen en waarom een ander thema niet. Als er weinig argumenten uit de leerlingen zelf komen, kan je altijd discussiepunten aan het gesprek toevoegen. Bv. "Ik zie dat jullie milieu niet zo belangrijk vinden en gezondheid wel. Kan je gezond zijn in een ongezonde omgeving?"

Stap 3 'Verdelen van partijrollen'

De verschillende groepjes starten hun eigen politieke partij. Om dat goed te laten verlopen, worden er verschillende rollen verdeeld.

Benodigdheden

- **Bijlage 4 'Kaartjes met symbolen van de rollen'**

Uitvoering

- Vertel de leerlingen dat in onze samenleving politici de belangrijkste maatschappelijke beslissingen maken. Die politici zitten in verschillende politieke partijen. Dat zijn groepen politici die net als de leerlingen samen in groep overeen zijn gekomen over een bepaald maatschappelijk thema dat zij het belangrijkste vinden.
- **Nu de leerlingen zo'n gemeenschappelijk thema gekozen hebben, mogen zij ook een politieke partij vormen.** Om dat te kunnen doen moeten er eerst enkele rollen worden verdeeld.
- Toon de leerlingen de verschillende kaarten met de symbooltjes van de rollen en leg bij elke rol uit wat deze inhoudt:
 - Voorzitter:
 - Deze persoon kan goed luisteren en heeft aandacht voor iedereen.
 - Deze persoon geeft het woord aan anderen wanneer er in de partij overlegd wordt. Hij zorgt ervoor dat elk gesprek goed verloopt.
 - Woordvoerder:
 - Deze persoon spreekt graag voor een groep.
 - Hij zal straks het partijprogramma voorstellen aan de andere partijen.
 - Secretaris:
 - Deze persoon kan goed luisteren en noteren wat er in de partij gezegd wordt.
 - Deze persoon zal alle partijdocumenten invullen.
 - Architect:
 - Deze persoon zal straks een gebouw in de stad mogen plaatsen en uitleggen waarom hun partij voor dat gebouw koos.
- Leg de rollenkaartjes op de tafels van de leerlingen en laat hen de rollen verdelen.
- Afhankelijk van je groep leerlingen kan het beter zijn als jij als leerkracht op voorhand de rollenverdeling maakt. Op die manier weet je zeker dat het verdelen van de rollen niet tot conflicten leidt en dat elke leerling een passende rol heeft.

Stap 4 'Partijprogramma opstellen'

Nu de rollen verdeeld zijn, kunnen de leerlingen hun partij echt oprichten. Ze verzinnen daarbij een naam en denken na over wat zij aan de maatschappij zouden willen veranderen.

Benodigdheden

- **Bijlage 5 'partijprogramma'**

Uitvoering

- Geef de leerlingen de **bijlage 'partijprogramma'**

- Vertel de leerlingen dat alle partijen een naam hebben. Vraag aan de leerlingen of zij enkele Belgische partijen bij naam kennen.
- Vertel de leerlingen dat zij ook een naam voor hun partij mogen verzinnen. Die naam moet iets te maken hebben met het maatschappelijke thema waar zij voor kozen.
- Als bepaalde groepjes sneller klaar zijn dan anderen, kan je hen ook een slogan voor hun partij laten bedenken.
- Als ze een naam gevonden hebben kunnen de leerlingen nadenken over hun partijprogramma. Dat zijn alle dingen die de partij graag zou willen veranderen. De leerlingen bedenken 2 of 3 beslissingen die aansluiten bij hun gekozen thema.
- Ga rond bij de verschillende groepjes en help de leerlingen om hun beslissingen concreet te beschrijven. Een goed programmapunt vertrekt vanuit een droom. Die droom beschrijft wat de leerlingen graag zouden willen bereiken (bijvoorbeeld gelijkheid voor iedereen, een maatschappij waarin mensen niet gediscrimineerd worden op basis van hun huidskleur). Vervolgens bedenken de leerlingen beslissingen die zouden kunnen helpen om die droom te bereiken (bv. meer controle bij sollicitatiegesprekken, strengere straffen op discriminatie...).

Stap 5 'Parlementair debat'

De verschillende partijen komen samen en stellen zichzelf en hun partijprogramma voor. De leerlingen gaan met elkaar in gesprek over de beslissingen die de partijen zouden maken.

Benodigheden

- De leerlingen hebben hun partijprogramma nodig

Uitvoering

- Leg uit dat de verschillende partijen ook bij elkaar komen in grote groep om te praten over de beslissingen die ze willen doorvoeren. In België en Vlaanderen gebeurt dat in een parlement. In de gemeente gebeurt dat in de gemeenteraad in het gemeentehuis.
- In een parlement is er één voorzitter. Die voorzitter bepaalt wie er mag spreken. Enkel de persoon die is aangeduid mag spreken. Jij als leerkracht zal de voorzitter zijn.
- Laat elke partijvoorzitter de partij en de partijnaam voorstellen. Vraag waarom de partij voor die naam heeft gekozen.
- Laat elke woordvoerder een programmapunt van de partij voorstellen. Laat dit het vertrekpunt zijn van een debat. Wat vinden de andere partijen van dit voorstel? Hebben ze vragen? Zijn ze akkoord of niet akkoord?
- Zorg ervoor dat elke partij minstens één programmapunt kan voorstellen. Ga echter ook niet te snel door naar het volgende programmapunt. Het met elkaar in debat gaan is in dit onderdeel het belangrijkste element.
- Voedt als leerkracht ook het debat wanneer je iets interessant kan inbrengen. Stel zelf ook vragen bij de voorstellen die de leerlingen doen. Als de andere partijen heel snel akkoord gaan, speel dan advocaat van de duivel en probeer kritische vragen in het debat te brengen.

- Let als leerkracht ook goed op. De meningen die de leerlingen hier vormen, zullen de basis vormen voor de volgende lesmomenten. Probeer op te merken wanneer verschillende partijen hetzelfde maatschappelijke thema het belangrijkste vonden. Probeer ook op te merken over welke beslissingen veel leerlingen het eens zijn. Het kan helpen om deze te noteren zodat je hier op lesmoment 3 verder op in kan gaan.

Stap 6 'Keuze van gebouwen'

De leerlingen denken na over welke gebouwen ze in hun zelfgemaakte stad zouden plaatsen aan de hand van hun partijprogramma.

Benodigheden

- **Bijlage 6 'Gebouwen'**

Uitvoering

- Plaats de verschillende gebouwen op de tafels van de leerlingen.
- Herinner de leerlingen aan hun partijrollen.
- Leg de partijen uit dat ze elk twee gebouwen mogen kiezen die ze in de stad zouden willen bouwen. Het is belangrijk dat die gebouwen aansluiten bij het maatschappelijk thema dat ze kozen en de programmapunten die ze opstelden als partij.

Stap 7 'Bouwen van de stad'

De leerlingen bouwen hun eigen stad door de gebouwen die hun partij koos in de stad te plaatsen.

Benodigheden

- De leerlingen hebben hun gekozen gebouwen nodig
- **Bijlage 7 'Elementen om een plattegrond van een stad te maken'**

Uitvoering

- Laat de leerlingen opnieuw in de grote groep samenkomen.
- Laat de leerlingen samen een plattegrond van een stad maken aan de hand van de elementen uit bijlage 7 die je 4x uitgeprint hebt. Ze knippen de elementen uit en plaatsen **op een grote tafel de straten, parken en vijvers, een treinspoor... tot er een plattegrond is** van een fictieve stad waarop de gebouwen kunnen geplaatst worden. De leerlingen kunnen de elementen ook verder creatief uitwerken als ze dat wensen (vb. eendjes in de vijver).
- Laat de architect van elke partij hun gekozen gebouwen in de fictieve stad plaatsen.
- Vraag telkens aan de architect waarom de partij voor dat gebouw koos.
- Vraag de andere partijen wat zij van de gebouwkeuze vinden. Het kan mogelijk zijn dat er hier een debat kan ontstaan, maar het kan evengoed zo zijn dat iedereen akkoord is.

Verwerking

- Bekijk met de leerlingen de stad die ze net hebben gebouwd. Zijn ze tevreden over de stad? Missen er nog dingen?

- Vonden de leerlingen het leuk om in de schoenen van een politicus te kruipen? Hoe vonden ze het om zelf beslissingen te kunnen maken en een eigen stad te kunnen bouwen?
- Waren de leerlingen het vaak met elkaar eens of vaak niet?

Lesonderdeel 3: Stem in beeld

In deze les maken de leerlingen een tastbare metafoor die hun maatschappelijke visie voorstelt.

Leerdoelen

- De leerlingen uiten hun gedachten op een creatieve manier.
- De leerlingen synthetiseren de ideeën die in de vorige gesprekken naar boven kwamen.

Benodigheden

- **Je notities van de thema's en ideeën uit het vorige lesmoment**
- Een bord en iets om erop te schrijven en tekenen

Voorbereiding

- Denk op voorhand al eens na met welk materiaal de leerlingen aan de slag zouden kunnen gaan en in welk vak dit zou passen. Dit lesmoment is een ideale kans om vakoverschrijdend te werken.
- **De vorm die de "stem" zal krijgen hangt sterk af van de mogelijkheden die aanwezig zijn in jullie school en van het opleidingsniveau van jouw leerlingengroep. Als de leerlingen het vak 'hout' volgen, kunnen ze daar bijvoorbeeld vakoverschrijdend te werk gaan.**
- Aangezien het de visie en de stem van de leerlingen is die tijdens het gespreksmoment met het gemeenteraadslid in de kijker staan, is het belangrijk dat er zo veel mogelijk ideeën uit de leerlingen zelf komen. Als leerkracht is dit niet makkelijk want dat wil zeggen dat je weinig kan voorbereiden. Je zal vooral moeten inspelen op de ideeën van je leerlingen. In deze lesvoorbereiding worden enkele tips meegegeven over hoe je dit lesmoment kan aanpakken.
- Afhankelijk van de groep leerlingen kan het misschien moeilijk zijn om echt tot een concreet idee te komen. Daardoor kan het wel handig zijn als je op voorhand zelf al wat ideetjes bedenkt. Het is niet de bedoeling dat de leerlingen jouw ideeën zullen uitvoeren, maar ze zouden een aanzet kunnen zijn om samen verder na te denken.

Start van lesonderdeel 3

- Begin door kort samen te vatten wat de leerlingen in de vorige lesmomenten deden. Ze leerden dat er in een maatschappij bepaalde beslissingen gemaakt worden en in het vorige spel konden ze ervaren hoe het is om die beslissingen te nemen.
- Vertel de leerlingen dat jullie binnenkort een gemeenteraadslid zullen ontmoeten. Dat is één van de personen die in jullie gemeente belangrijke beslissingen mag nemen.
- De leerlingen zullen de kans krijgen om aan het gemeenteraadslid hun maatschappelijke visie uit te leggen: waar zijn er volgens hen op dit moment problemen? Wat zouden ze graag willen veranderen?

Stap 1 'Brainstorm'

Benodigdheden

- Bord

Uitvoering

- Aangezien het de visie en de stem van de leerlingen is die tijdens het gespreksmoment met het gemeenteraadslid in de kijker staan, is het belangrijk dat er zo veel mogelijk ideeën uit de leerlingen zelf komen. Als leerkracht is dit niet makkelijk want dat wil zeggen dat je weinig kan voorbereiden. Hieronder worden enkele tips gegeven over hoe je de brainstorm kan aanpakken.
- Begin door samen met de leerlingen te overlopen welke maatschappelijke thema's in **lesmoment 2 naar boven kwamen als de thema's die zij het belangrijkste vinden. Je kan deze thema's samen met hun kleuren aan een bord bevestigen zodat ze duidelijk zichtbaar zijn.**
- **Vraag de leerlingen vervolgens wat ze binnen die thema's net wilden veranderen.** Waar loopt het fout? Hoe zou het moeten zijn? Hoe kunnen we dat bereiken? Daar hebben ze bij het opstellen van hun partijprogramma over nagedacht en tijdens de plenaire vergadering over gedebatteerd. Haal zeker de beslissingen aan waarvan jij merkte dat de **meeste leerlingen ermee akkoord gingen. Schrijf deze dingen rond de thema's die je op het bord bevestigd hebt zodat je een soort mindmap of woordwolk krijgt.**
- **De thema's en beslissingen die na deze oefening op het bord staan zijn de dingen die** vertegenwoordigd zullen moeten worden in datgene dat de leerlingen zullen presenteren aan het gemeenteraadslid.
- Denk nu samen met de leerlingen na over wat ze zouden kunnen maken om te overhandigen aan dat gemeenteraadslid.
- Opnieuw kan je op het bord een mindmap of woordwolk maken om alle ideeën die de leerlingen hebben neer te schrijven.
- **In de eerste fase van zo'n creatieve brainstorm is het belangrijk dat echt alle ideeën** welkom zijn. Zelfs als het meteen voor jou duidelijk is dat het idee niet realiseerbaar is, is het belangrijk dat je het idee in deze fase nog niet afwijst. Het creatieve deel van je brein is hier even belangrijker als het rationele en logische deel.
- Wanneer je een bord vol ideeën krijgt, kan je samen met de leerlingen kijken wat er voor hen het meest uitspringt. In deze fase kan je samen met hen nadenken of dat idee wel uit te voeren is. Als dat niet zo is, kan een ander idee worden gekozen waar de leerlingen ook enthousiast over zijn, of kan je samen nadenken hoe je het idee kan aanpassen zodat het toch haalbaar wordt.
- **Zorg er zeker voor dat de thema's en beslissingen die zullen verwerkt worden in het idee** ergens opgeschreven staan zodat bij de uitwerking niets vergeten wordt!

Stap 2 'Aan de slag'

Het is nu aan de leerlingen om aan de slag te gaan en hun idee uit te werken!

Benodigheden

Zorg ervoor dat al het materiaal dat de leerlingen nodig zullen hebben om hun idee uit te werken aanwezig is.

Vorbereiding

Afhankelijk van het idee dat de leerlingen hadden, kan het dat je wat voorbereidingen zal moeten treffen. Als de leerlingen bijvoorbeeld een poster willen maken aan de hand van druktechnieken, kan het handig zijn om enkele DIY-technieken online op te zoeken. Gelukkig staat het internet boordevol creatieve inspiratie en tutorials!

Uitvoering

De uitvoering van dit lesonderdeel hangt natuurlijk sterk af van de keuze die de leerlingen maakten. Het belangrijkste is dat er op het einde iets gemaakt wordt dat kan helpen om hun ideeën in het volgende lesmoment aan het gemeenteraadslid te presenteren. Het is daarbij niet noodzakelijk belangrijk dat het mooi of kunstig is, maar vooral dat de link kan worden gelegd met de mening van je leerlingen.

Enkele ideeetjes van wat je leerlingen zouden kunnen maken:

- **De leerlingen beslissen een persoon uit karton te maken die "de jongere" voorstelt en** waarop verschillende woorden en tekeningen staan die de dingen waar jongeren vandaag van wakker liggen verwoorden en verbeelden.
- **De leerlingen vinden het thema "milieu en klimaat" het belangrijkste. Ze willen graag iets** maken waardoor dat meteen duidelijk is. Ze maken een wereldbol vol groen en plaatsen enkele van hun ideeën op de wereldbol (windmolens, meer bossen, een vervuilende fabriek die wordt afgebroken...)
- **De leerlingen vonden niet één thema het belangrijkste. Er waren drie thema's die voor hen** even belangrijk waren. Ze maken uit hout een totempaal waarbij elk onderdeel één van de **thema's voorstelt.**
- De leerlingen vinden dat de stem van jongeren niet vaak gehoord wordt en dat die meer moet worden verspreid. Ze beslissen daarom affiches te maken met afbeeldingen en kernwoorden die bij hun stem aansluiten.

Lesonderdeel 4: Laat je stem horen!

Leerdoelen

- De leerlingen verwoorden hun mening aan een gemeenteraadslid.
- De leerlingen komen meer te weten over wat gemeenteraadsleden doen aan de hand van een gesprek.

Vorbereiding

- Neem nog eens contact op met het gemeenteraadslid om de laatste puntjes op de i te zetten omtrent het ontmoetingsmoment. Op die manier weet je zeker dat er geen misverstanden zijn en niemand jullie afgesproken datum vergeten is.

Stap 1 'Vorbereiding'

De leerlingen hebben nu hun stem in levende lijve nagemaakt. Voordat ze die stem kunnen tonen aan het gemeenteraadslid moeten ze zich vorbereiden op het contactmoment.

Uitvoering

- Het is belangrijk om aan je leerlingen duidelijk uit te leggen wat de bedoeling is van de dag waarop ze het gemeenteraadslid zullen ontmoeten. Leg hen uit wat er die dag zal gebeuren, waarom en in welke volgorde. Laat hen ook op voorhand weten dat het een zeer speciale gebeurtenis zal zijn.
- Je kan je leerlingen op deze dag ook al wat informatie geven over wie het gemeenteraadslid dat ze zullen ontmoeten is. Wat is zijn naam? Wat is zijn bevoegdheid? Tot welke partij behoort hij? Wat vindt die partij belangrijk?
- Laat de leerlingen de uitleg die ze bij het tonen van hun stem zullen geven vorbereiden. Je kan dit zien als een soort presentatie. Het presenteren voor een groep zal enkele leerlingen meer liggen dan anderen. Degenen die niet willen presenteren kan je uitleggen dat ze mogen kijken, maar probeer hen wel te motiveren om mee aan de vorbereiding te werken.
- Help de leerlingen ervoor te zorgen dat enkele elementen zeker in de presentatie **aanwezig zijn: de maatschappelijke thema's die zij het belangrijkste vinden, de dromen die ze bij die thema's willen bereiken en op welke manier zij die dromen verwezenlijkt willen zien worden.** (bv. thema: milieu à droom: een wereld waarin toekomstige generaties geen schrik hoeven te hebben van de gevolgen van de klimaatopwarming à manieren om het te verwezenlijken: hogere taksen op vervuilende bedrijven, geen subsidies voor **luchtvaartmaatschappijen, promoten van plantaardig dieet...**)
- Daarnaast mogen de leerlingen het gemeenteraadslid ook vertellen wat volgens hen een goede politicus is. Wat zou een gemeenteraadslid moeten doen?
- Als de leerlingen de presentatie hebben vorbereid, kan je als dat een meerwaarde voor jou groep leerlingen zou zijn, hen de presentatie al eens laten uitvoeren. Laat één van je leerlingen gemeenteraadslid spelen. Enkele andere leerlingen moeten hun werkstuk aan het nieuwe gemeenteraadslid voorstellen.

- Na de voorstelling van de presentatie kunnen de leerlingen vragen aan het gemeenteraadslid stellen. Om dat gesprek op voorhand al te voeden, kan je de leerlingen helpen om elk minstens één unieke vraag voor te bereiden. Op die manier kan elke leerlingen minstens één vraag stellen. Die vraag kan aansluiten bij de stem die ze gepresenteerd hebben (bv. vind je het milieu ook belangrijk en wat doe jij daaraan? Of wat vind jij dat er aan gedaan zou moeten worden?). Vragen die niet rechtstreeks aansluiten bij de presentatie van de leerlingen kunnen echter ook gesteld worden (bv. wat doet een gemeenteraadslid? Hoe ben je gemeenteraadslid geworden?).

Stap 2 'Overhandiging'

Vorbereiding

- Afhankelijk van je locatie zal je enkele voorbereidingen moeten treffen. Als de gebeurtenis op school plaats vindt, zorg er dan voor dat alle voorbereidingen die je voor het begin van deze lessenreeks maakte aanwezig zijn. Zorg ervoor dat de locatie er heel formeel en/of feestelijk uitziet, maak laatste afspraken met de pers. Contacteer ook het gemeenteraadslid met een samenvatting van wat jullie afgesproken hebben. Wanneer spreken jullie waar af? Zorg er ook voor dat het gemeenteraadslid weet hoe de dag er ongeveer zal uitzien.
- Zorg ervoor dat de leerlingen een goed idee hebben van wat zij kunnen verwachten, maar even belangrijk: zorg er voor dat ze het gevoel hebben dat het om een zeer speciale gebeurtenis gaat!

Uitvoering

Ontvangst en ontmoeting

- Wanneer de leerlingen aankomen bij het gemeentehuis of het gemeenteraadslid aankomt op de school begin je uiteraard met de ontvangst en ontmoeting.
- Hoe grootser dit moment aanvoelt, hoe leuker voor de leerlingen. Het ontmoeten van het gemeenteraadslid mag als een belangrijke gebeurtenis aanvoelen.
- Stel jezelf, de school en de klasgroep voor aan het gemeenteraadslid (of vraag aan één van je leerlingen om dat te doen) en laat het gemeenteraadslid zichzelf voorstellen aan de leerlingen.
- Misschien kan je bij het plaatsnemen in een rustige ruimte waar het gesprek zal **plaatsvinden, de omgeving wel gezelliger maken door koffie, thee, koekjes... te voorzien** en aan te bieden (aan zowel het gemeenteraadslid als de leerlingen).
- Leg aan het gemeenteraadslid uit hoe het traject dat de leerlingen tijdens deze lessenreeks hebben doorlopen eruit zag.

Voorstelling van 'de stem' van de leerlingen

- De leerlingen laten de metafoer die ze maakten zien aan het gemeenteraadslid. Daarbij leggen ze uit wat ze gemaakt hebben en waarom. Gezien de leerlingen dit voorbereid hebben, weten ze welke elementen zeker verteld zullen moeten worden. Als er bepaalde

elementen uit dat verhaal vergeten worden, kan je als leerkracht de leerlingen hieraan herinneren.

- Na deze presentatie kan het werk dat de leerlingen maakten overhandigd worden. Je kan daarbij benadrukken dat dat werk de mening van de jongeren in jullie gemeente vertegenwoordigt en dat door het aannemen van het werk het gemeenteraadslid zich ertoe verbindt de mening van deze jongeren mee te nemen wanneer hij maatschappelijke beslissingen maakt. Dit moment mag best plechtig aanvoelen. Het is hier belangrijk dat de leerlingen begrijpen dat hun mening en hun visie enorm belangrijk is.
- Laat het gemeenteraadslid zeker ook vertellen wat hij van de mening en visie en het werk dat de jongeren maakten vindt. Hoe denkt hij erover? Is dat iets waar hij zijn steentje aan bij zou kunnen dragen?

Gesprek met het gemeenteraadslid

- Tot nu toe heeft het gemeenteraadslid vooral moeten luisteren. De leerlingen krijgen nu de kans het gemeenteraadslid vragen te stellen. Ze hebben elk al wat vragen voorbereid, maar als ze nieuwe vragen kunnen verzinnen, kunnen ze die ook stellen.
- Probeer ervoor te zorgen dat elke leerling de kans krijgt om minstens één vraag te stellen.
- Als je als leerkracht vragen kan bedenken die je interessant lijken, kan je die zeker ook stellen.
- Misschien heeft het gemeenteraadslid ook wel vragen voor de leerlingen?

Slotmoment

- Bedank als leerkracht zowel het gemeenteraadslid als je leerlingen voor de mooie dag. Benadruk nog maar eens dat het belangrijk is dat iedereen zijn mening kan geven. Het is dan ook knap dat je leerlingen na meerdere lesmomenten hiernaartoe te werken daarin geslaagd zijn. Ze verdienen daar absoluut een applaus voor.
- Bedank ook het gemeenteraadslid om de tijd te nemen en zoals het hoort naar je leerlingen geluisterd te hebben. Als je ontvangen bent in het gemeentehuis mag je hem ook bedanken voor het warme onthaal dat jullie gekregen hebben. Ook het gemeenteraadslid verdient daarvoor een applaus.
- Praat na afloop van deze dag na met de leerlingen. Hoe hebben zij het ervaren? Hebben ze er iets uit geleerd? Zouden ze in de toekomst vaker hun mening geven?